

Jaarrapport 2019

SPORTBEDRIJF ARNHEM BV

Sport versterkt de stad!

Inhoud

Bestuursverslag	3
Verslag van de Raad van Commissarissen (RvC)	6
Profiel Sportbedrijf Arnhem	8
Kerncijfers	12
Financiële informatie	13
Personeel	16
Maatschappelijk ondernemen	18
Duurzaam ondernemen	19
Innovatie en ontwikkeling	20
Toekomst	21
JAARREKENING	22
Balans per 31 december 2019	23
Winst-en-verliesrekening over het boekjaar 2019	24
Kasstroomoverzicht over het boekjaar 2019	24
Algemene toelichting	26
Grondslagen voor waardering van activa en passiva	27
Grondslagen voor bepaling van het resultaat	29
Financiële instrumenten en risicobeheersing	31
Toelichting op de balans per 31 december 2019	32
Toelichting op de winst- en verliesrekening over 2019	39
Overige gegevens	41
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	44

Bestuursverslag

In 2019 hebben we verder gewerkt aan de in 2018 gestelde doelen m.b.t. het vergroten van de klanttevredenheid, het verbeteren van de kostenefficiëntie en een sterkere profilering. Door het enthousiasme en de onverkorte inzet van onze medewerkers, vrijwilligers en stagiaires, hebben we hierin weer de nodige stappen gezet. Te denken valt aan de lancering van de nieuwe website, de verdere ontwikkeling van de start-ups en de implementatie van een Informatie- en Klantvolgsysteem.

Operationele ontwikkelingen 2019

In 2019 is het evenementenaanbod in de wijken verder gestroomlijnd in overleg met de Teams Leefomgeving en de scholen. Dit heeft geleid tot een duidelijke jaarkalender waarbij de evenementen op wijkniveau zijn afgestemd op de vraag in de wijk. In 2019 heeft Sportbedrijf Arnhem de eerste editie van de Light Run/Walk georganiseerd. Zo'n 1.000 deelnemers wandelden of renden 's avonds door een sfeervol aangelichte binnenstad.

Waar vorig jaar is gestart met de uitvoering van het koersdocument zoals opgesteld in samenspraak met de gehele organisatie, is in 2019 verder gewerkt aan de uitvoering van het koersdocument en bijbehorende programma's en projecten. Zo kunnen we met de nieuwe website en het Informatie- en Klantvolgsysteem en de koppeling hiervan met het ERP-pakket, op een klantvriendelijke, snelle en efficiënte manier onze klanten bedienen. Daarnaast is gewerkt aan de mogelijke verdere uitrol van het bestaande productenaanbod door o.a. te onderzoeken of bepaalde activiteiten kostendekkend kunnen worden aangeboden (bijv. sportkaarten en leefstijltrajecten). We zijn enthousiast over het feit dat onze expertise rondom vitaliteit inmiddels ook wordt ingezet bij andere organisaties.

Ook is de organisatiestructuur op een aantal onderdelen gewijzigd. Hiermee is voornamelijk bewerkstelligd dat werkzaamheden zijn ondergebracht bij afdelingen waarvoor het werk (voor het merendeel) wordt verricht en is er bovendien meer duidelijkheid in aansturing ontstaan.

Het jaar 2019 kent met het zedenincident dat zich heeft afgespeeld in een van onze sportaccommodaties, zwembad De Grote Koppel, ook een dieptepunt. Ondanks het feit dat het zedenincident zich heeft afgespeeld bij een vereniging/huurder van de accommodatie, had het incident ook grote impact op het Sportbedrijf. Dit werd versterkt door het feit dat een anonieme melding over de betreffende zedendelinquent niet adequaat door het Sportbedrijf bleek opgepakt. Naast de getroffen maatregelen n.a.v. dit incident, is tevens samen met alle zwemverenigingen in Arnhem een onderzoek opgestart om de kwaliteit van zwemles en veiligheid van kinderen tijdens zwemlessen nog beter te borgen. In 2020 wordt het onderzoek afgerond en maken partijen afspraken over de hieruit voortgekomen acties en aanbevelingen.

Financiële ontwikkelingen 2019

Sportbedrijf Arnhem heeft over het jaar 2019 een resultaat van € 3.000 (negatief) voor belastingen gerealiseerd. Dit resultaat is ca. € 0,3 miljoen hoger dan de (herziene) begroting.

Dit heeft verschillende oorzaken:

- Hogere opbrengsten € 200.000 met name door meerwerk van de gemeente Arnhem.
- Lagere bedrijfskosten € 400.000, met name door lagere afschrijvings- en energielasten.
- Aanpassing van de subsidietoekenning van de gemeente Arnhem ten gevolge van het positieve resultaat van € 0,3 miljoen. Hierbij is het wel de afspraak dat dit geld in overleg met het Sportbedrijf wordt ingezet voor sport en bewegen door de gemeente Arnhem.

In 2019 zijn, n.a.v. een gemeentebrede bezuinigingstaakstelling, ook bezuinigingen aan het Sportbedrijf opgelegd. Deze zullen voor het eerst effect hebben in het jaar 2020, waarbij een bezuiniging van € 0,2 miljoen is opgelegd.

We hebben in 2018 en 2019 geïnvesteerd in o.a. de implementatie van nieuwe ICT-systemen en programma's. Hierdoor is de bedrijfsvoering op vele vlakken nu efficiënter en verwachten we hierdoor deze bezuiniging te kunnen realiseren.

Personele ontwikkelingen 2019

Aan het einde van dit boekjaar hadden we 172 medewerkers (127,5 fte) in dienst en 23 inhuurkrachten. We hebben in 2019 ook dankbaar gebruik gemaakt van de inzet van meer dan 100 vaste vrijwilligers en de inzet van circa 200 studenten bij sportdagen en evenementen. Ook hebben 69 studenten voor een langere tijd bij ons stage gelopen.

Het verzuimpercentage over 2019 ligt op 5,85 %. Hiermee is een voorzichtige daling ingezet ten opzichte van voorgaande jaren (2017: 6,23 % en 2018: 8,19 %). In 2019 werkte het Sportbedrijf samen met een andere arbodienst met ook een preventie/reintegratie-adviseur. Tevens is een nieuw verzuimbeleid en verzuimprotocol vastgesteld. Ook blijven we investeren in de bevordering van duurzame inzetbaarheid. Door middel van (een weer groter aanbod) workshops, die in het teken staan van vitaliteit en duurzame inzetbaarheid, deelname aan de regionale Dag van de Mobiliteit en de pilot Vital Up.

In 2019 is tevens het nieuwe Arbobeleid voor het Sportbedrijf Arnhem opgesteld en ingevoerd. Een belangrijk onderdeel hiervan betreft de uitvoering van de RIE's (Risico Inventarisatie en Evaluatie).

Vooruitblik op het jaar 2020

In 2020 wordt verder gewerkt aan de uitvoering van het eerder opgestelde koersdocument waarin vier programma's en bijbehorende projecten zijn opgenomen (bedrijfsvoering & -processen, klantgerichtheid & profilering, personeel & opleidingen en tenslotte op producten & diensten). Voor het jaar 2020 zijn verduurzaming accommodaties, het doorontwikkelen website, herpositionering Sportservice en de uitvoering van het opleidingsplan belangrijke projecten.

Verder wordt in 2020 hard gewerkt aan de nieuwbouw van sportcomplex Valkenhuizen (zwembad en entreehal en huisvesting van het Sportbedrijf). De geplande datum voor opening van het nieuwe zwembad en de nieuwe entree staan gepland op 1 januari 2021. Het Sportbedrijf hoopt per deze datum ook de kantoorfuncties te kunnen vestigen op Valkenhuizen en De Grote Koppel, waarmee we werken op de locatie waar onze dienstverlening in voorziet.

In 2020 komt hopelijk duidelijkheid in onze discussie met de fiscus over onze BTW-status (wel of niet vrijgesteld; wel/niet SPUK-subsidie van toepassing) en over het wel/niet van toepassing zijn van de quasi-inbestedingsvrijstelling voor Vpb.

Tevens willen we 2020 benutten om met de gemeente Arnhem duurzame afspraken te maken over onze toekomstige bekostiging/subsidiering.

Ik zie ernaar uit om in 2020 verder te werken aan de belangrijke thema's zoals vervat in het koersdocument. Het is gebleken dat Sportbedrijf Arnhem een springlevend bedrijf is met enthousiaste en gemotiveerde medewerkers. We zijn veerkrachtig genoeg om veranderingen in werkwijzen en aanpassingen in de organisatie aan te kunnen en zijn ons bewust van maatschappelijke veranderingen en onze rol daarin als moderne, klantgerichte organisatie. Vanaf deze plek wil ik alle medewerkers van het Sportbedrijf dan ook bijzonder danken voor hun bijdrage.

Arnhem, 18 maart 2020

Nagekomen: het Coronavirus

Inmiddels is in 2020 het Coronavirus Nederland binnengedrongen en heeft een groot effect op de Nederlandse samenleving en de Nederlandse economie. De regering heeft in de bestrijding van het virus op 12 maart maatregelen genomen die ook de sportende Arnhemmers en het Sportbedrijf Arnhem treffen. Alle evenementen/bijeenkomsten met meer dan 100 personen werden afgelast, alsook de publieke locaties (o.a. sportclubs en sportwedstijden). Iedereen werd verzocht zoveel mogelijk sociale contacten te vermijden en daar waar het kan vanuit huis te werken en werktijden te spreiden. Op zondag 15 maart zijn aanvullende maatregelen genomen waarbij (naast de scholen en kinderdagverblijven) ook de sport -en fitnessclubs hun deuren moesten sluiten. Op maandag 23 maart zijn de maatregelen verder aangescherpt en is de bewegingsvrijheid van de Nederlanders verder beperkt en is het verbod op bijeenkomsten (nu ook van minder dan 100 personen) verlengd tot 1 juni. De overige maatregelen gelden voorsnog tot en met 6 april.

Al deze maatregelen treffen de medewerkers en de activiteiten van het Sportbedrijf hard. We hebben een crisisteam ingericht en het MT heeft regelmatig extra bijeenkomsten om over alle noodzakelijke maatregelen te kunnen besluiten.

Alle sportaccommodaties zijn gesloten (ook de playgrounds), alle buitenactiviteiten / buitenverenigingen zijn stopgezet. Personele consequenties zijn uitgezet met betrekking tot het werk (er worden geen werkzaamheden verricht waarbij direct/fysiek klantcontact kan plaatsvinden, iedereen wordt geacht zoveel mogelijk thuis te werken en onderling fysiek contact zoveel mogelijk te vermijden, er wordt geen vervangend werk uitgevoerd, indien regulier werk i.v.m. klantcontact niet kan) en de loondoorbetalingen van toeslagen. Besluiten zijn genomen m.b.t. de facturatie naar de klanten (in grote lijn: geen dienstverlening geen betaling verschuldigd).

Hierbij is een goede communicatie met alle betrokkenen, zowel intern als met klanten, leveranciers en opdrachtgevers steeds van groot belang.

Al met al zijn we in korte tijd in een andere situatie beland. De impact is op dit moment nog niet te voorzien. Het verdere verloop van het virus en de daarbij behorende maatregelen zullen dat gaan uitwijzen.

We doen er alles aan om de schade voor de lange termijn te beperken en houden scherp in de gaten waar er zich bedreigingen, kansen en mogelijkheden voordoen. Hiervoor gaan we ook na welke compensatiemogelijkheden het rijk, provincie en de gemeente kunnen bieden.

Arnhem, 25 maart 2020

Albert Matthijssen

Directeur Sportbedrijf Arnhem

Verslag van de Raad van Commissarissen (RvC)

De leden van de RvC spreken hun dank en waardering uit voor de inzet en prestaties van management en medewerkers van het Sportbedrijf in 2019. De RvC onderschrijft het bestuursverslag over 2019.

De governancestructuur heeft in de relatie tussen directeur/ bestuurder (hierna directie) en RvC naar tevredenheid gefunctioneerd. De gemeente Arnhem is aandeelhouder, maar ook de belangrijkste subsidieverstrekker van het Sportbedrijf Arnhem BV. Zoals in het jaarverslag 2018 al werd vermeld, zijn de rol van en de samenwerking met de gemeente Arnhem op verschillende momenten onderwerp van gesprek geweest. Mede om die reden is de jaarrekening 2018 pas in november 2019 vastgesteld.

In 2018 is door de directie, met instemming van de Raad van Commissarissen, bezwaar aangetekend tegen de subsidiebeschikking. Dit omdat de subsidieverstrekker naar de mening van het Sportbedrijf met deze beschikking indruist tegen de beoogde effecten van de verzelfstandiging. Het korten van de subsidie op de post transitiekosten en het positief resultaat, maakt het feitelijk onmogelijk om een toereikend eigen vermogen op te bouwen en haalt prikkels bij het Sportbedrijf om een positief resultaat te behalen weg. Dit is door de RvC gezien als een direct risico voor de continuïteit van het Sportbedrijf. In september 2019 is met de gemeente overeengekomen het bezwaarschrift in te trekken en te focussen op het verduidelijken van de huidige en toekomstige afspraken. De gemeente verhoogt in 2020 het weerstandsvermogen van het Sportbedrijf door een kapitaalstorting te doen. Hiermee is het directe risico voor de continuïteit van het Sportbedrijf voldoende ondervangen. Met de gemeente wordt sinds november 2019 constructief overleg gevoerd over het nader vorm en inhoud geven van afspraken, zodat recht wordt gedaan aan zowel de opdracht van de gemeente als de opdracht van het Sportbedrijf.

De verbetering van de bedrijfsvoering heeft zich in 2019 voortgezet met als gevolg dat over de jaarrekening 2019 wederom een goedkeurende accountantsverklaring is afgegeven. Belangrijke aandachtspunten in de bedrijfsvoering en beheersing van risico's zijn:

- Het verder ontwikkelen van meetinstrumenten en indicatoren voor sturing en verantwoording. In 2019 zijn belangrijke stappen gezet, waarvan implementatie deels nog moet plaatsvinden.
- Het ontwikkelen van nieuwe producten binnen de huidige portfolio en het gaan opereren in nieuwe markten. Dit heeft in 2019 wel aandacht gehad, maar heeft nog in beperkte mate geleid tot resultaten.

In september 2019 is het Sportbedrijf opgeschrikt door berichtgeving over een zedenincident, dat heeft plaatsgevonden in zwembad De Grote Koppel. Het zwembad wordt door verschillende aanbieders gebruikt voor zwemles en bij één van de verenigingen is in 2019 een strafrechtelijk onderzoek ingesteld. Naar aanleiding van vragen van de Gelderlander is een intern onderzoek ingesteld, waarbij is gebleken dat interne procedures bij het Sportbedrijf in onvoldoende mate zijn nageleefd. Onderzocht is waarom in dit geval van deze procedures is afgeweken. Dit onderzoek heeft onder meer geresulteerd in een aantal strikt noodzakelijke verbeteracties, waarvan de uitvoering inmiddels met hoge prioriteit ter hand is genomen. De RvC is door de directie continu geïnformeerd over de handelwijze en de voortgang van het onderzoek. De RvC betreurt het in hoge mate dat dit zedenincident heeft kunnen plaatsvinden en onderschrijft de door de directie ondernomen acties.

Besluiten

De RvC heeft in 2019 zeven keer vergaderd, waarvan twee keer met de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA). Hierbij zijn de Jaarrekening 2019, het intrekken van een tweetal bezwaarschriften, de Jaarkalender 2020 en het Jaarplan (inclusief de begroting) 2020 vastgesteld. De RvC ziet dat het Jaarplan 2020 voort borduurt op de ingeslagen weg en heeft aandacht gevraagd voor het verkrijgen van andere financieringsbronnen. Hierbij is vanzelfsprekend ook de lopende gedachtewisseling met de gemeente Arnhem van belang. Vanuit de toezichthoudende en adviserende rol zal de RvC een bijdrage leveren; om die reden participeert de RvC dan ook actief in het overleg met de gemeente.

Begin november 2019 heeft de RvC met de AVA, overeenkomstig het rooster van aftreden / herbenoemen, Elvira Gros herbenoemd.

(Zelf)evaluatie RvC

De RvC heeft in december 2019 op basis van de governancecode een zelfevaluatie uitgevoerd. Hierbij is gebruik gemaakt van beschikbare handreikingen voor zelfevaluatie:

De RvC heeft geconcludeerd dat veel aandacht is gegaan naar de complexe driehoeksrelatie aandeelhouder – subsidieverstrekker - RvC. De RvC wil net als de directie en de gemeente voorkomen dat de vraagstukken van het afgelopen jaar zich in 2020 zich opnieuw voor gaan doen en is dan ook nauw betrokken bij de afspraken die met de gemeente worden gemaakt.

De evaluatie heeft zich verder vooral gericht op de kernfuncties van de Raad van Commissarissen. Op grond van deze zelfevaluatie is de RvC van mening dat zij haar toezichthoudende en adviserende rol naar behoren oppakt en vervult. Dat neemt niet weg dat zij, in samenspel met de directeur-bestuurder en het Managementteam van het Sportbedrijf, de medezeggenschap, de aandeelhouder en de gemeente Arnhem als opdrachtgever en subsidieverstrekker, continu oog heeft voor het binnen de governancestructuur verder vorm en inhoud geven aan haar rol.

In haar rol als werkgever van de directeur-bestuurder functioneert de RvC goed. Zowel binnen de kaders van de gesprekscyclus als tussentijds wordt het functioneren en presteren op constructieve, open en plezierige wijze gedeeld en besproken. De directeur-bestuurder heeft te kennen gegeven om in 2020 vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd zijn arbeidsovereenkomst met het Sportbedrijf Arnhem te beëindigen (per 1 september 2020). De mogelijkheden daartoe en de consequenties van deze wens vormen vanzelfsprekend onderwerp van gesprek met en binnen de RvC.

Arnhem, 18 maart 2020,

Raad van Commissarissen

drs. Henk Jan Donderwinkel, voorzitter

drs. Tjeerd de Jong

drs. Elvira Gros - Busse

Profiel Sportbedrijf Arnhem

Sportbedrijf Arnhem BV exploiteert en beheert al jarenlang de zwembaden, sporthallen, sportparken en playgrounds in Arnhem. Hier bieden we een breed scala aan sportactiviteiten en sportmogelijkheden, voor alle Arnhemmers. We zijn sterk verankerd in de stad; in buurten en in wijken. En we zijn zeer gemotiveerd om inwoners in beweging te krijgen en te houden.

Sinds 2017 zijn we geen onderdeel meer van de gemeente Arnhem. We zijn nu een zelfstandige onderneming (BV), met ruimte om verder te groeien. Maatschappelijk georiënteerd, zichtbaar aanwezig in buurten en wijken en toegankelijk voor alle Arnhemmers. We geloven in de kracht van het geweldige netwerk dat Arnhem biedt: onderwijspartners, verenigingen en sportaanbieders. Wat anderen goed doen ondersteunen en faciliteren wij. Wat goed is behouden en verbeteren we. En daar waar gewenst en mogelijk introduceren we nieuwe producten en activiteiten.

Missie

- We zetten sport en bewegen in omdat het leuk is, en ook omdat het zo'n belangrijke betekenis kan hebben in het leven van mensen. Voor hun gezondheid, voor ontmoeting, ontspanning, werk. Kortom: voor een bijdrage aan de leefbaarheid in Arnhem. Dit inspireert en drijft ons, elke dag weer!
- "Sport versterkt de stad!", dat is onze missie. Daar werken we elke dag hard aan. In opdracht van de gemeente Arnhem. We zien volop kansen om een bijdrage te leveren aan belangrijke thema's als gezondheid, ontspanning, ontmoeting, werkgelegenheid en daarmee de leefbaarheid in Arnhem op stedelijk, wijk- en buurtniveau te vergroten.

Visie

Wij geloven in de kracht van sport en bewegen en zetten deze kracht als experts in voor de stad. Als organisatie zijn we betrouwbaar, zichtbaar en toegankelijk en verbinden we sport en bewegen met Arnhem en de Arnhemmers. Sport houdt mensen fit en vitaal, zowel fysiek als geestelijk. Door sport en bewegen ontwikkelen kinderen motorische vaardigheden, waarden en normen. Sport biedt mensen kansen om te leren en kan dienen als opstap voor hun carrière. Het verbreedt en versterkt sociale verbanden binnen clubs, buurten, wijken en de stad. Sport draagt ook bij aan de profilering van de stad, bijvoorbeeld door grote sportevenementen of wedstrijden.

Ambitie

Onze ambitie is om tot de beste sportbedrijven van Nederland te behoren. Ons sportaanbod, onze sportaccommodaties en (online) dienstverlening zijn aantrekkelijk en innovatief. Met deze combinatie maken we onze klanten blij en vitaal. We werken duurzaam, zijn resultaatgericht en expert in sport, bewegen en gezonde leefstijl.

Kerntaken

- Het bieden van sport- en recreatiemogelijkheden aan klanten: individuele burgers, verenigingen, wijken, scholen, instellingen en bedrijven in en rond Arnhem.
- Het ontwikkelen, faciliteren en stimuleren van sport, spel en beweging, waarbij de sportstimulering zich richt op sportbeoefening onder de Arnhemse bevolking en specifieke doelgroepen in het bijzonder (zelfontplooiing en integratie).
- De exploitatie en het beheer van zwembaden, sporthallen, spel- en gymzalen en buitensport voorzieningen in de breedste zin.

Relatie met opdrachtgever

De voornaamste opdrachtgever van Sportbedrijf Arnhem BV is de gemeente Arnhem. Sportbedrijf Arnhem wordt als uitvoerder van beleid gesubsidieerd door de beleidsmaker, de gemeente Arnhem.

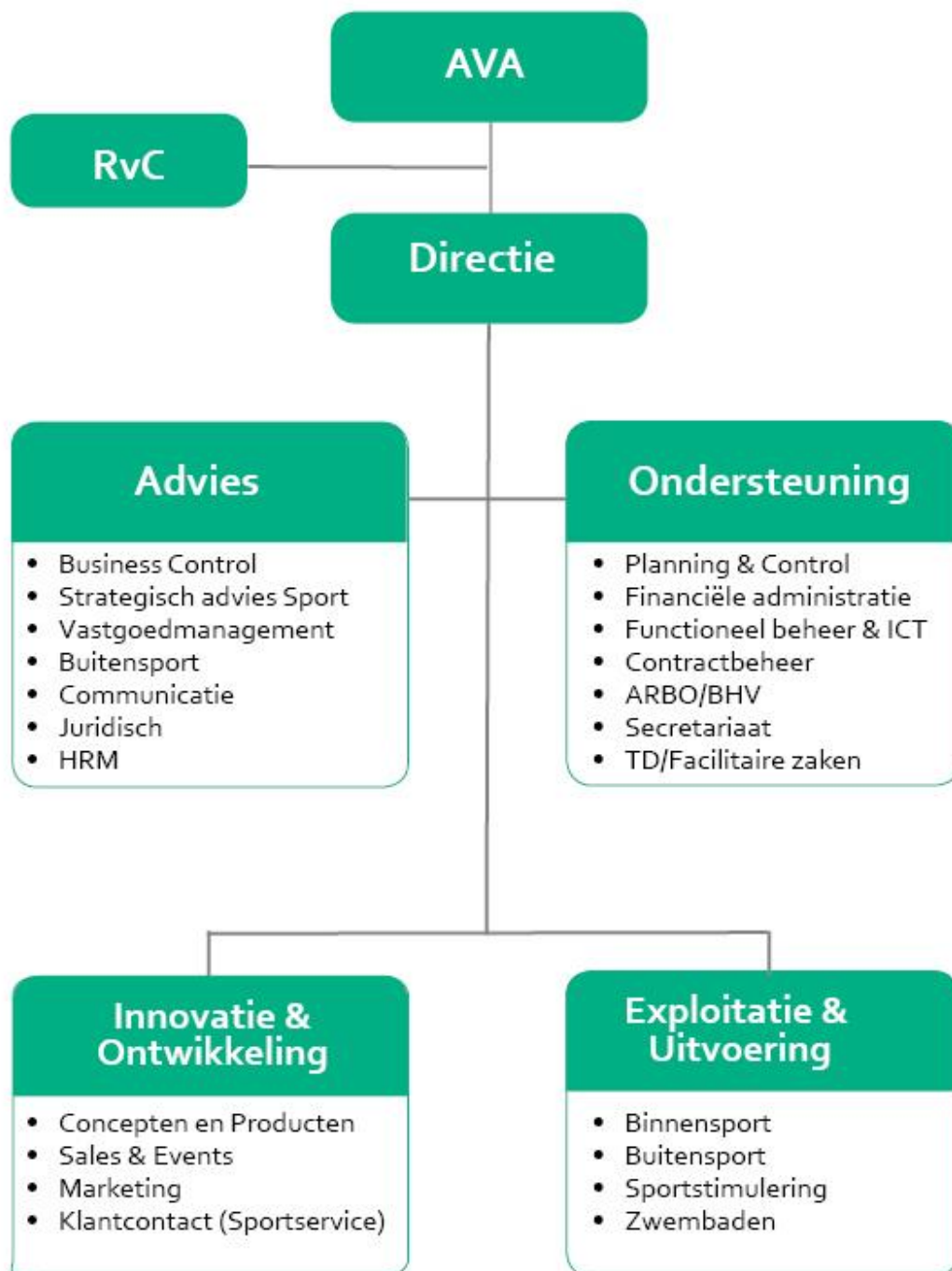
Enkele facts

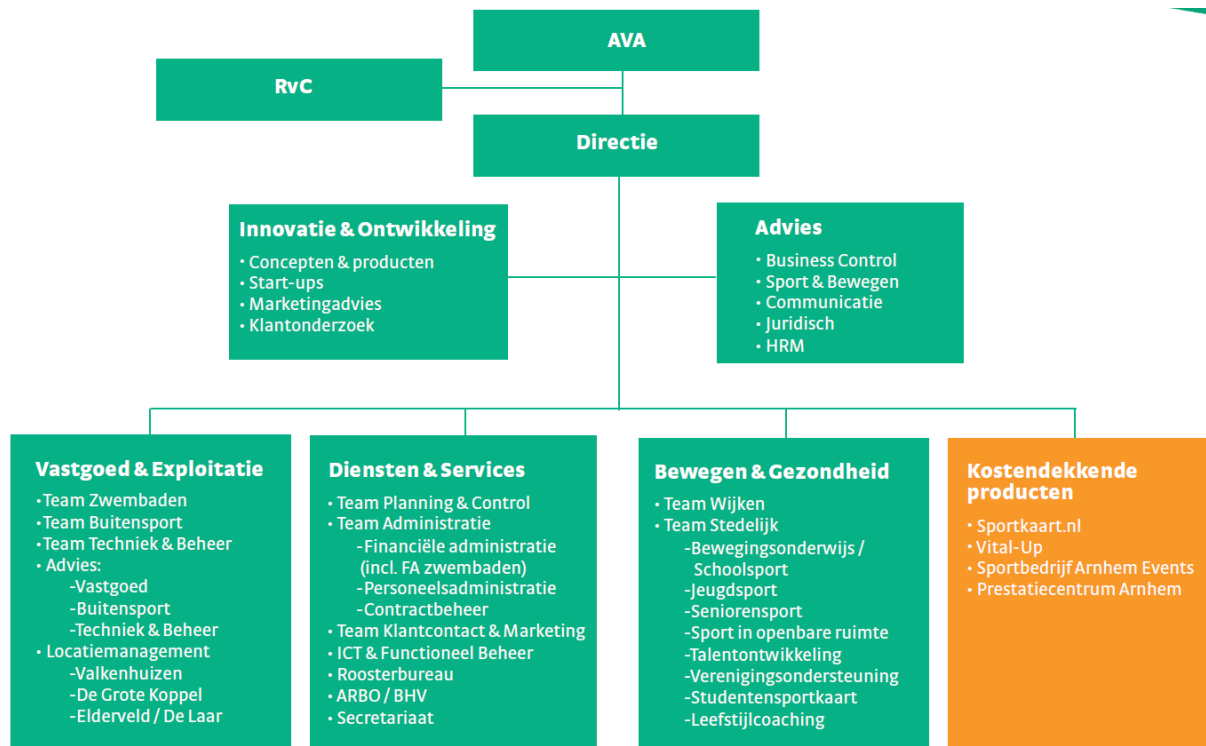
- Verspreid over heel Arnhem hebben we in 2019 de exploitatie en het beheer verzorgd van: 25 kleinere sporthallen, gym- en spelzalen, 5 grote sporthallen, 13 sportparken met ca. 80 velden en/of banen, 2 overdekte zwembaden (De Grote Koppel en Valkenhuizen) en 17 wijk sportvoorzieningen (waarvan 6 Richard Krajicek Playgrounds, 2 Johan Cruijff Courts, 4 andere asfaltvelden en 5 overige wijk sportvoorzieningen).
- Wekelijks verzorgen we in de Arnhemse wijken ca. 60 activiteiten, waaraan per week zo'n 1.000 deelnemers meedoen.
- Aan het einde van dit boekjaar hadden we 172 medewerkers (127,5 fte) in dienst, en 23 inhuurkrachten en hebben we dankbaar gebruik gemaakt van de inzet van meer dan 100 vaste vrijwilligers.
- We hebben weer veel stageplekken aangeboden: 69 studenten hebben voor een langere tijd bij ons stage gelopen en ca. 200 studenten zijn betrokken geweest bij verschillende soorten sportdagen, evenementen en andersoortige eendaagse activiteiten.
- Over 2019 hebben we 350.000 bezoekers in de zwembaden De Grote Koppel en Valkenhuizen gehad; een stijging t.o.v. 2018 (339.000).
- In 2019 hebben de ca. 2.500 studentensportkaarten-leden zo'n 111.000 keer met de kaart gesport. De werksportkaart is in 2019 meer dan 10.000 keer benut en telt ultimo 2019 ca. 320 leden.
- De leefstijlcoaches hebben het afgelopen jaar 336 leefstijltrajecten begeleid. 56% van de deelnemers is daardoor meer gaan bewegen, 5% is doorverwezen naar een zorgprofessional (bijvoorbeeld de huisarts, sociale wijkteams, fysiotherapeut), 23% is gestopt/uitgevallen en 16% was nog in begeleiding.
- In 2019 heeft Sportbedrijf Arnhem de eerste editie van de Light Run/Walk georganiseerd (gekoppeld aan de Bridge-to-Bridge run). Zo'n 1.000 deelnemers wandelden of renden 's avonds door een sfeervol aangelichte binnenstad. In de opmaak naar de Bridge-to-Bridge heeft Sportbedrijf Arnhem het project Run4Fun uitgevoerd en loopclinics gegeven voor zo'n 1.200 deelnemers. Aan de Bridge-to-Bridge hebben uiteindelijk 900 kinderen deelgenomen, waarvan 600 zijn geworven en begeleid door Sportbedrijf Arnhem.
- In de wijken hebben we in 2019 8 weken lang sportieve vakantieactiviteiten verzorgd, waaraan ca. 2.000 kinderen hebben deelgenomen.
- In 2019 hebben we een eigen prestatie-/talentcentrum geopend in Elderveld, waar we ca. 1.200 leerlingen van 5 scholen hebben getest, 20 vakleerkrachten en 15 sport- en spelwerkers hebben geschoold.

Organisatiestructuur

Sportbedrijf Arnhem is sinds 1 januari 2017 verzelfstandigd en is per 28 november 2016 een besloten vennootschap. Sportbedrijf Arnhem wordt bestuurd door een directeur, de heer A.A. Matthijssen. De organisatie bestaat in 2020 uit de afdelingen Vastgoed & Exploitatie, Diensten & Services, Bewegen & Gezondheid, Innovatie & Ontwikkeling en Advies. Toezicht wordt gehouden door een Raad van Commissarissen. De aandelen zijn volledig in handen van de gemeente Arnhem. De aandeelhouder wordt vertegenwoordigd door het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Arnhem. B&W heeft de conerndirecteur, de heer S.J. Schuijt, gemandateerd om de bevoegdheden als aandeelhouder bij Sportbedrijf Arnhem BV uit te oefenen.

Afbeelding: Organisatiestructuur Sportbedrijf Arnhem 2019:

Afbeelding: Organisatiestructuur Sportbedrijf Arnhem 2020:

Kerncijfers

Resultatenrekening

(x € 1.000)

Inkomsten	23.450	
Inkoopkosten	1.687	
Toegevoegde waarde		21.763
Personeelskosten	9.536	
Overige kosten	11.763	
Totaal bedrijfslasten		21.299
Bedrijfsresultaat		464
Financiële baten en lasten		-467
Resultaat (voor belasting)		-3

Balans

Balanstotaal	17.382
Eigen vermogen	448
Liquide middelen	1.985

Solvabiliteit

Eigen vermogen / Totaal vermogen	2,6%
Eigen vermogen / Vreemd vermogen	2,6%

Current Ratio

Vlottende activa / vlottende passiva	0,5
--------------------------------------	-----

Financiële informatie

De begroting van het Sportbedrijf is opgesteld uitgegaande van een positief jaarresultaat van € 337.000. De subsidieverlening vanuit de gemeente Arnhem werd echter € 637.000 lager vastgesteld. Hierdoor werd het jaar gestart met een begroting van - € 300.000. Uiteindelijk hebben we het jaar positief kunnen afsluiten met een resultaat van € 297.000. De definitieve beschikking van de subsidieverlening is op 16 januari 2020 met € 300.000 naar beneden toe bijgesteld. Het jaarresultaat komt hiermee uit op - € 3.000.

Inkomsten

Sportbedrijf Arnhem heeft over 2019 € 21,8 miljoen aan inkomsten behaald. De omzet valt uiteen in eigen omzet uit de verhuur van onze panden en accommodaties, opbrengsten uit entreegelden en cursussen en overige. Deze inkomsten zijn in 2019 in lijn met de begroting, evenals de SPUK gelden en de overige subsidies. De subsidieinkomsten vanuit de Gemeente Arnhem bedragen in 2019 € 15,8 miljoen. De bijstelling in de subsidie wordt gedempt door meerwerkopdrachten (€ 0,2 miljoen). Nagenoeg alle activiteiten die zijn uitgevoerd zijn onderdeel van de subsidieovereenkomsten met de gemeente Arnhem.

Kosten

In 2019 is een aantal contracten van medewerkers omgezet van inhuur naar een dienstverband. Verder zijn de personeelslasten in totaliteit hoger dan begroot, doordat verschillende projecten waren begroot onder de overige bedrijfskosten, maar zijn uitgevoerd door ingehuurd personeel.

Bij de afschrijvingskosten is een voordeel behaald van € 0,3 miljoen. Investerings zijn later uitgevoerd, dan wel doorgeschoven naar 2020.

De onderhoudskosten zijn conform de begroting. Bij de huisvesting is er € 0,2 miljoen minder aan energielasten uitgegeven.

Ook de overige bedrijfskosten komen (na correctie van de verschuiving naar de salariskosten) overeen met de begroting. Na aftrek van de incidentele lasten komen hiermee de kosten € 0,4 miljoen lager uit.

Resumé

Door de meeropbrengsten van € 0,2 miljoen en lagere kosten van € 0,4 miljoen ten opzichte van de begroting, kwamen we op een resultaat uit van € 297.000 miljoen voor correctie van de definitieve subsidieverlening.

Financiering

Sportbedrijf Arnhem heeft een substantiële lening bij haar aandeelhouder, de gemeente Arnhem. De aflossingsverplichting is gelijkgesteld aan de afschrijvingssystematiek van de overgedragen activa, zoals die toegepast werd door de gemeente Arnhem. De overeengekomen rente bedraagt 4,0% en is gebaseerd op de vergoeding die aan een onafhankelijke partij voor een dergelijke lening betaald zou worden. Daarmee is de vergoeding in de vorm van rente marktconform.

Om externe financiering mogelijk te maken is een borgstelling door de gemeente Arnhem afgegeven, ter hoogte van € 10 miljoen. Met deze borgstelling is een kredietfaciliteit bij de BNG aangegaan ten behoeve van de financiering van nieuwe investeringen. Deze financieringsfaciliteit is in 2019 niet aangesproken vanwege afdoende liquiditeit, wat veroorzaakt werd door, vooral meevallende kostenuitgaven.

Voor het verkrijgen van financiering maakt Sportbedrijf Arnhem uitsluitend gebruik van financiële instellingen met een A+ rating. Van derivaten en andere hedge instrumenten wordt geen gebruik gemaakt. Voor de prijs-, krediet-, liquiditeit- en kasstroomrisico's verwijzen wij naar de toelichting bij de jaarrekening.

Voornaamste risico's en onzekerheden

Door de verzelfstandiging zijn de risico's van de sportexploitatie niet meer ondergebracht in het brede geheel van de gemeente Arnhem. Wel is er een meerjarige overeenkomst met de gemeente over de exploitatie van de sportaccommodaties door Sportbedrijf Arnhem. Tevens is de intentie uitgesproken voor een langdurige samenwerking en heeft de gemeente Arnhem garanties gegeven voor optredende frictiekosten (in de eerste jaren van de verzelfstandiging). Dit geeft houvast en beperkt het strategische risico dat Sportbedrijf Arnhem BV loopt.

Belangrijke risico's die in de komende jaren op Sportbedrijf Arnhem af kunnen komen - en de bijbehorende beheersmaatregelen - zijn:

- Politieke bezuinigingen op sport of beleidswijzingen die de activiteiten van Sportbedrijf Arnhem kunnen beïnvloeden. De gemeente Arnhem heeft aangegeven dat de tekorten in het zorgdomein voor de komende jaren zullen leiden tot ombuigingen en bezuinigingen. In 2020 zal dit voor Sportbedrijf Arnhem € 200.000 bedragen. In 2021 zal dit oplopen tot € 500.000 en vanaf 2022 stijgen naar € 700.000/jaar. Sportbedrijf Arnhem en de gemeente hebben afgesproken dat in de eerste jaren van de verzelfstandiging eventuele frictiekosten, gemoeid met een bezuiniging, ten laste van de gemeente Arnhem komen.
- Wijzigende wet- en regelgeving. De BTW-wetgeving is per 1 januari 2019 gewijzigd. Sportbedrijf Arnhem heeft de Belastinginspectie gevraagd of het Sportbedrijf valt onder de verruiming van de sportvrijstelling en wel/niet BTW moet afdragen en mag verrekenen. Hierover is nog geen uitsluit. Wel is met de gemeente Arnhem afgesproken dat zij ons BTW-nadeel via een Rijkssubsidie voor de gemeenten (de zogenaamde SPUK) mogen gaan verrekenen, waardoor ons risico zeer beperkt is wel inachtnemende dat de SPUK loopt tot 2023 en zodoende de BTW-compensatie eindig is.
- Teruglopende vraag inwoners/sportverenigingen van Arnhem. Daarbij moet bijvoorbeeld gedacht worden aan sportverenigingen die meer onder druk komen te staan doordat sporten in verenigingsverband afneemt en er een afname is van de structurele vrijwilligersinzet. Daarbij wordt het voor de verenigingen steeds lastiger om te kunnen voldoen aan de wet- en regelgeving en ook om hun financiële verplichtingen aan, onder meer, het Sportbedrijf na te komen. Daar tegenover staat dat Sportbedrijf Arnhem inzet op o.a. een brede spreiding van accommodaties, diverse soorten sportactiviteiten (ook in de openbare ruimte), evenementen in wijken en de stad en leefstijlcoaching. Vooralsnog lijkt geen sprake te zijn van een structurele teruglopende vraag naar sportaccommodaties en sportevenementen.
- Sportlocaties die niet aan wet- en regelgeving voldoen waardoor er fors in moet worden geïnvesteerd of waardoor ze moeten sluiten. De tijdelijke sluiting van zwembad Valkenhuizen, als gevolg van de vondst van asbest in 2017 was hier een voorbeeld van. In dit kader zal een aandachtspunt voor de komende jaren de discussie en eventuele aanpassingen in wet- en regelgeving omtrent kunstgrasvelden zijn. De veroordeling van de gemeente Enschede omdat deze niet genoeg heeft gedaan tegen de milieuvervuiling van de infill (korrels) heeft mogelijk landelijke consequenties. Het tijdelijk sluiten van een vestiging brengt naast derving van opbrengsten echter ook een reductie in kosten met zich mee, waardoor het risico beperkt is. Doordat het Sportbedrijf meerdere locaties verhuurt, de gemeente eigenaar is van de accommodaties en het onderhoud tijdig wordt uitgevoerd, is het risico op het noodgedwongen voor lange tijd sluiten van locaties, waardoor de bedrijfsuitoefening in gevaar komt, zeer beperkt. De verschillende activiteiten die Sportbedrijf Arnhem aanbiedt dienen verder te voldoen aan de daarvoor geldende wet- en regelgeving. Per locatie zijn de benodigde certificeringen en keurmerken aanwezig en er is helder

aan welke vereisten voldaan dient te worden. Met het opstellen en uitvoeren van een meerjarig onderhoudsplan (MJOP) zal jaarlijks (preventief) onderhoud gepleegd worden.

- In financiële zin is Sportbedrijf Arnhem BV nog in grote mate afhankelijk van de gemeente Arnhem. De gemeente is behalve aandeelhouder, ook nog de voornaamste subsidiënt, leningverschaffer (en borgsteller) en huisbaas. Het samenwerkingsverband van de gemeenten Arnhem, Rheden en Renkum, De Connectie, levert daarnaast facilitaire diensten (schoonmaak, meubilair, papier, et cetera) en beheert ons fysieke netwerk (glasvezelringen in de stad). Hierdoor zijn de overige risico's voor Sportbedrijf Arnhem, zeer beperkt.

Voor het behalen van de doelstellingen en de beheersing van de risico's heeft Sportbedrijf Arnhem een uitgebreid intern controle- en risicobeheersingssysteem. Een open en transparante cultuur vormen hiervoor de basis. Dit wordt ondersteund met een gedragscode en een klokkenluidersregeling. Daarbij heeft Sportbedrijf Arnhem in 2019, in samenwerking met AON, haar risico's opnieuw beoordeeld en op basis daarvan haar verzekeringen aangepast (dekking, eigen risico). Tevens werkt Sportbedrijf Arnhem met een jaarbegroting, afdelingsbudgetten en periodieke management-rapportages over de operationele en financiële performance. Daarnaast is er in 2017 een Raad van Commissarissen aangesteld als toezichthouder en vindt controle van de jaarrekening plaats door een externe accountant.

Personeel

Cijfers

Aan het einde van dit boekjaar hadden we 172 medewerkers (127,5 fte) in dienst, 23 inhuurkrachten en hebben we dankbaar gebruik gemaakt van de inzet van meer dan 100 vaste vrijwilligers.

We hebben weer veel stageplekken aangeboden: 69 studenten hebben voor een langere tijd bij ons stage gelopen en circa 200 studenten zijn betrokken geweest bij verschillende soorten sportdagen, evenementen en andersoortige eendaagse activiteiten.

Koersdocument

Vanuit het Koersdocument zijn er in 2019 diverse projecten gemarkeerd op het terrein van HRM:

1. Het organiseren van interne open dagen, waarbij medewerkers toelichting krijgen over visie/missie van het Sportbedrijf, maar ook een kijkje in de keuken nemen bij collega's van andere afdelingen. Deze dagen staan gepland in het voorjaar van 2020.
2. Opstellen en uitvoeren van een meerjarenopleidingsplan. Dit is deels uitgevoerd, maar zal verder gestalte krijgen in 2020. Een belangrijk onderdeel hierbij is een verplichte cursus over vigerend beleid/afspraken/protocollen/wetgeving waar alle medewerkers kennis van dienen te nemen.
3. Initiatieven ter bevordering van duurzame inzetbaarheid. Net als in 2018 hebben er in 2019 workshops plaats gevonden, die in het teken staan van vitaliteit en duurzame inzetbaarheid: Gezonde Leefstijl, Grip op je Tijd, Gezond Bewegen en Werken met Plezier. Dit aanbod is in 2019 uitgebreid met een cursus Stoppen met Roken, Pensioenvoorlichting door het ABP, individuele adviesgesprekken door Comminz en een Duurzame Inzetbaarheidsscan voor 45+ ers. In het kader van duurzame inzetbaarheid, heeft het Sportbedrijf in 2019 deelgenomen aan de regionale Dag van de Mobiliteit. Tenslotte heeft het Sportbedrijf deelgenomen aan de pilot Vital Up. Met dit instrument hebben we zicht gekregen op zowel het fysieke als mentale welzijn van een aantal afdelingen. Dit draagt bij aan preventie van het ziekteverzuim. In 2020 zal dit instrument verder worden uitgerold binnen de organisatie.
4. Smoelenboek. Dit is voor een groot deel gerealiseerd via het gebruik van AFAS HRM.

HRM Systeem

Een hele belangrijke ontwikkeling in 2019 was het inrichten en implementeren van het AFAS HRM systeem. Met dit systeem voert het Sportbedrijf per 1-1-2019 volledig zelfstandig haar salaris- en personeelsadministratie uit en hebben medewerkers direct toegang tot hun eigen digitale dossiers. Naast de inrichting van basisgegevens, zijn ook diverse HRM workflows ingericht en zijn de personeelsdossiers digitaal overgezet van de Gemeente Arnhem naar het Sportbedrijf Arnhem.

Arbo/Verzuim

Het belang van activiteiten m.b.t. vitaliteit en inzetbaarheid blijft een doorlopend aandachtspunt, ook ter preventie van het ziekteverzuim. In 2019 werkt het Sportbedrijf samen met een andere arbodienst: ArboNed. Naast de inzet van een bedrijfsarts, werken we nu ook met een preventie/reintegratie-adviseur van de arbodienst. Tevens is er een nieuw verzuimbeleid en verzuimprotocol vastgesteld.

Het verzuimpercentage over 2019 ligt op 5,85 %. Hiermee is een voorzichtige daling ingezet ten opzichte van voorgaande jaren (2017: 6,23 % en 2018: 8,19 %).

In 2019 is tevens het nieuwe Arbobeleid voor het Sportbedrijf Arnhem opgesteld en ingevoerd. Een belangrijk onderdeel betreft de uitvoering van de RIE's (Risico Inventarisatie en Evaluatie). Dit heeft via een digitaal systeem plaatsgevonden waarin de plannen van aanpak op eenvoudige wijze door betreffende teamleiders opgepakt kunnen worden. De ARBO/BHV coördinator monitort de voortgang hiervan middels dit systeem.

Wetgeving

Medio 2019 is het Sportbedrijf gestart met het anticiperen op de afloop van het Sociaal Statuut (looptijd 1-1-2017 t/m 31-12-2019). Met name rondom het verdwijnen van de ADV regeling uit de arbeidsvoorwaarden zijn diverse afspraken gemaakt met betrekking tot het roosteren van medewerkers.

In het najaar 2019 is het VOG beleid aangescherpt; alle medewerkers, vrijwilligers, ingehuurd personeel en stagiairs die werkzaam zijn bij het Sportbedrijf, dienen een VOG te kunnen overleggen. Deze worden digitaal aangevraagd en opgenomen in het HRM dossier in Afas.

Teven zijn in het najaar de voorbereidingen getroffen voor de invoering van de WAB: Wet Arbeidsmarkt in Balans. Met name voor min/max contracten en ingeleend personeel via een payroll constructie heeft dit consequenties gehad. Er is hen een aanbod gedaan van het feitelijk gewerkte aantal uren (gebaseerd op 2019) en een aantal payroll-medewerkers wordt als inleen netwerkkandidaat ingehuurd (valt onder uitzendwezen).

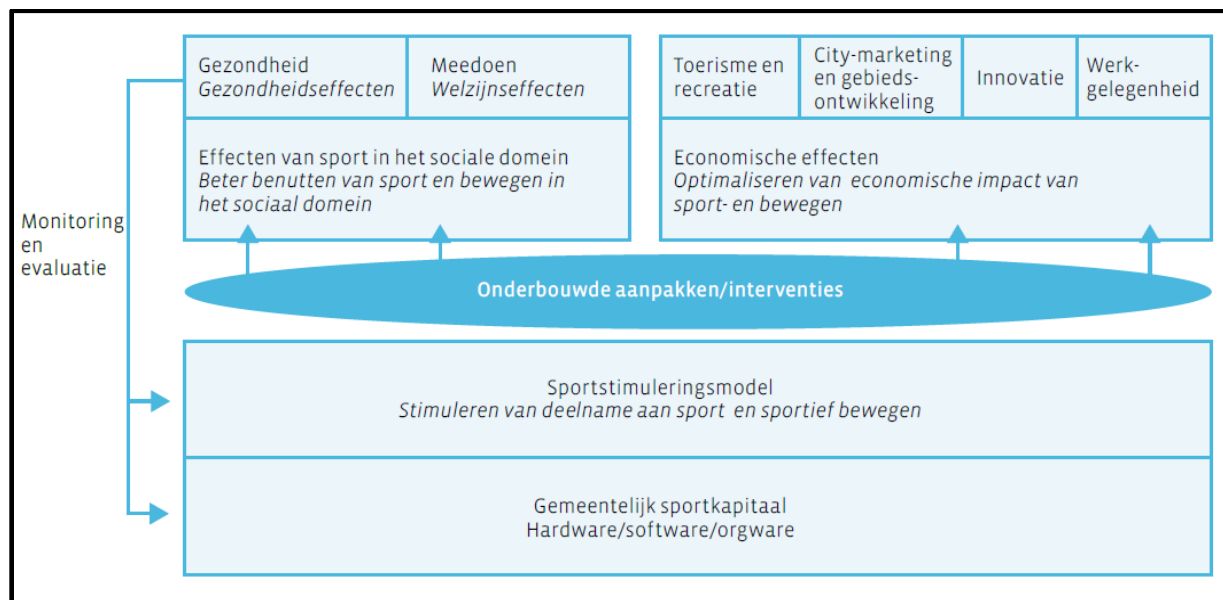
Maatschappelijk ondernemen

Sportbedrijf Arnhem BV is een maatschappelijke onderneming. Opgezet door de gemeente Arnhem om uitvoering te geven aan het sportbeleid. Uitvoering geven aan sportbeleid in de klassieke zin ("sportieve prestaties") is allang niet meer de enige doelstelling, zoals ook uit onderstaande figuur blijkt.

Sportbedrijf Arnhem zet daarom o.a. ook in op:

- Gezondheidsprogramma's en projecten in de wijken en voor bedrijven, via leefstijlcoaches.
- De omschakeling van 'sport' naar 'bewegen' (gezondheid), door onder meer te adviseren over een ander/beter gebruik van de openbare ruimte en door de ontwikkeling, beheer en beweegprogramma's bij bijvoorbeeld bootcampvelden en stadsparken.
- Grote sportevenementen als onderdeel van citymarketing/stadspromotie.
- Kleinere sportevenementen voor (sociale) participatie, re-integratie.
- Het aanbieden van werk aan ID'ers en het aanbieden van stageplekken.
- Sport- en spelactiviteiten in de vakantieperiodes voor de Arnhemse jeugd.
- Rookvrije accommodaties.

Schematisch:

Duurzaam ondernemen

Sportbedrijf Arnhem is actief bezig met een verduurzaming van haar activiteiten:

- een steeds groter deel van onze energiebehoefte wordt inmiddels opgewekt via zonnepanelen, de rest via groene stroom;
- het zwembad De Grote Koppel wordt duurzaam verwarmd via het stadswarmtenet;
- het nieuwe zwembad Valkenhuizen wordt "all electric";
- gezamenlijk met de nieuwbouw van het zwembad zullen ook de sporthallen worden voorzien van extra (akoestische en thermische) isolatie;
- ons wagenpark kent inmiddels enkele elektrische auto's en voor het personenverkeer tussen onze locaties hebben we een op CNG-gas lopende auto, een elektrische scooter en (elektrische) fietsen, in plaats van op fossiele brandstof draaiende voertuigen;
- bladblazers, bosmaaiers, kettingzagen en heggenscharen worden voor zover mogelijk vervangen door elektrische versies die zorgen voor minder milieubelasting en minder lawaai en stank. Bovendien zijn ze lichter in gewicht (voor onze medewerkers);
- Sportbedrijf Arnhem investeert in een gebouwenbeheer- en toegangscontrolesysteem. Hiermee kan - op afstand - het gebruik van gas, water, licht ten opzichte van het gebruik worden afgestemd. Een en ander zal leiden tot minder 'verspilling'.
- Deze activiteiten hebben er toe geleid dat Sportbedrijf Arnhem 6 december 2019 het certificaat niveau 3 op de CO2-prestatieladder heeft gekregen uit handen van keuringsinstituut TÜV.

Het doel voor de komende jaren is energieneutraal te worden, cq onze eigen energiebehoefte zelf op te wekken. Hiervoor zijn de komende jaren nog verdere (forse) investeringen in bijvoorbeeld zonnepanelen nodig. Met partners zijn we bezig te kijken over we hiervoor haalbare business cases kunnen ontwikkelen (hogere afschrijving en rente vs. lagere energiekosten).

Innovatie en ontwikkeling

Ook in 2019 is de afdeling Innovatie & Ontwikkeling doorgegaan met het helpen van de organisatie in het beter en sneller inspelen op trends in de markt en op technologische ontwikkelingen. Door gebruik te maken van snelle, moderne werkmethoden, konden mooie resultaten worden neergezet. Zo is in minder dan een half jaar een nieuwe website ontwikkeld en hebben we dashboards gemaakt om klantcontactkanalen in hoge frequentie te kunnen optimaliseren.

Ook bij de klantenservice zijn we meer datagedreven gaan werken, door software te implementeren die alle klantvragen en antwoorden registreert. Met behulp van een uitgebreide kennisbank kunnen de meeste vragen vanuit de verschillende klantcontactkanalen (telefoon, e-mail, social media, chat) direct beantwoord worden. Als een vraag niet direct beantwoord kan worden, zijn er werkprocessen ingericht waardoor we altijd zicht houden op de status van de te beantwoorden vraag. Ook vragen we om de waardering van de klant over het contact dat ze met ons hebben gehad, zodat we hiervan kunnen leren en de service continu kunnen verbeteren.

Daarnaast hebben we geleerd hoe we klanten kunnen werven op de zakelijke markt, door te experimenteren met allerlei vormen van marketing en sales. Dit deden we niet alleen voor de startups voor de sportkaart en de vitaliteit van werknemers, maar ook met de events die we organiseren betreden we steeds meer de zakelijke markt. In dat kader kunnen we de hackathon die we organiseren voor onze eigen organisatie om tot innovatieve concepten te komen, nu ook verkopen en organiseren voor andere bedrijven.

Een aantal hoogtepunten:

- De ontwikkeling van een nieuwe website, voor inwoners van Arnhem én zakelijke klanten.
- Ontwikkeling van dashboards voor de optimalisatie van klantcontactkanalen.
- Klantonderzoek naar de dienstverlening voor scholen en verenigingen.
- De selectie van kansrijke producten uit het productportfolio om door te ontwikkelen.
- Software implementatie en toepassing bij de klantenservice.
- Leren betere marketing en sales toe te passen op de zakelijke markt.
- Bijna 10 bedrijven als klant aangesloten in de beginfase van de startup voor vitaliteit van werknemers
- Verschillende nieuwe evenementen georganiseerd voor bedrijven op de zakelijke markt.

Door de realisatie van dashboards, de nieuwe website en de software voor de klantenservice, kunnen we in 2020 de klantcontactkanalen nog klantvriendelijker en effectiever maken. Daarnaast gaan we ons richten op vernieuwing van een aantal van de geselecteerde kansrijke producten, zodat ze beter aansluiten op de markt en de behoeften van de klant. En we willen grote stappen zetten op de zakelijke markt met de startups. Door wat we geleerd hebben op het vlak van marketing en sales, en het verbeteren van de onderliggende technologie, kunnen we het product schaalbaar maken en steeds meer klantgroei laten zien.

Toekomst

De gemeente heeft aangegeven dat in het zorgdomein flinke structurele tekorten zijn ontstaan en dat dit ook voor Sportbedrijf Arnhem consequenties zal hebben. Met de gemeente Arnhem hebben we afgesproken de komende jaren onze bijdrage te leveren aan de gemeentebrede bezuinigingen (oplopend tot € 700.000/jaar vanaf 2022). Tegelijkertijd willen we met de gemeente Arnhem spreken over onze toekomstige werk-/subsidierelatie en die op een andere manier inkleuren die meer recht doet aan de wensen van zowel Sportbedrijf Arnhem als de gemeente.

Sportbedrijf Arnhem is bezig geleidelijk haar IT-systemen te vernieuwen. Het afgelopen jaar hebben we ons nieuwe ERP-systeem verder uitgerold, hebben we een nieuw kantcontactsysteem en een declaratie- en EPD-systeem voor de leefstijlcoaches aangeschaft en in gebruik genomen. Eind 2019 zijn we verder live gegaan met onze nieuwe website. In 2020 zullen we ons huidige reserveringssysteem gaan vervangen en doorgaan met de uitrol van het gebouwbeheerssysteem. Dit alles om onze klanten beter van dienst te kunnen zijn en onze bedrijfsvoering efficiënter te kunnen maken.

Dit laatste willen we ook bereiken door onze bedrijfsprocessen efficiënter in te richten: We gaan in 2020 met een gewijzigde organisatie van start. De oude afdeling Exploitatie en Uitvoering is gesplitst in twee afdelingen: Vastgoed & Exploitatie en Bewegen & Gezondheid. De teams Binnensport en de Technische Dienst zijn samengevoegd tot één nieuw team Techniek & Beheer. Maar ook voor het Roosterbureau, Sportservice (frontoffice), Marketing en de financiële administratie van de zwembaden zijn er organisatorische veranderingen. Ook zijn we in 2019 gestart met een programma voor het beschrijven en verbeteren van onze bedrijfsprocessen. In 2020 gaan we hier mee door.

Naar verwachting is eind 2020 de vernieuwing van sportcomplex Valkenhuizen (zwembaden en entreehal) gereed. Sportbedrijf Arnhem zal dan een deel van haar kantoorfuncties daarnaartoe verhuizen. Met de voorbereidingen (plan van eisen, begroting, verbouwing, inrichting) is al in 2019 een start gemaakt. Het overige deel van de kantoorfunctie verhuist naar zwembad De Grote Koppel op het Olympusplein. Deze locatie ondergaat de komende jaren mogelijk een transformatie naar 'Sportplein Olympus'. Met de gemeente willen we werken aan een upgrade van het zwembad en de aan- en ontsluiting van het zwembad op het Olympusplein.

Sportbedrijf Arnhem zet vol in op productontwikkeling en/of -vernieuwing. Met onze sportkaarten, leefstijlcoaching en evenementen, proberen we in 2020 niet alleen de burgers van Arnhem en omgeving te benaderen, maar ook de bedrijven als een nieuwe markt voor onze sport-, gezondheids- en beweegproducten. Ook komen er de komende periode nog enkele nieuwe sportlocaties bij. In 2020 staat de nieuwe sporthal Bethaniënstraat op de rol, alsmede enkele voorzieningen in de openbare ruimte.

In 2020 staan geen grote, internationale evenementen op onze sportkalender. Maar Sportbedrijf Arnhem organiseert en/of ondersteunt ook dit jaar veel evenementen in de wijken en de stad, waaronder Boels Ladies Tour, Ronde van Arnhem, Vitesse Hattrick, Run4Fun, de Bridge to Bridge (inclusief de Jeugdloop, de Light Run/Light Walk), Rush Hour, 3x3 basketbal, de urban sportdagen, Gelreman, Swim to Fight Cancer, Urban Trail en het Arnhemse sportgala.

JAARREKENING

Balans per 31 december 2019

(voor resultaatbestemming x € 1.000)

Activa

Vaste activa

Materiële vaste activa	14.410	13.881
------------------------	--------	--------

Vlottende activa

Handelsdebiteuren	401	482
Participant	58	0
Belastingen en sociale lasten	5	728
Overlopende activa	523	42
	987	1.252
Liquide middelen	1.985	3.031

Totaal	17.382	18.164
---------------	---------------	---------------

31 december 19

31 december 18

Passiva

Eigen vermogen

Geplaatst kapitaal	0	
Algemene reserve	451	
Onverdeeld resultaat boekjaar	-3	451
	448	

Voorzieningen

Voorziening spaarverlof	8	8
Voorziening jubileumuitkering	79	74
Voorziening personele risico's	487	519
Voorziening ILB	86	60
	660	661

Langlopende schulden	10.260	11.641
-----------------------------	---------------	---------------

Kortlopende schulden

Aflossingsverplichting	1.382	1.425
Nog te betalen rentelasten	466	523
Participant	1.982	1.598
Schulden aan leveranciers	542	465
Belastingen en sociale lasten	575	474
Overlopende passiva	1.067	926
	6.014	5.411
	17.382	18.164

Winst-en-verliesrekening over het boekjaar 2019

(x € 1.000)

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Inkomsten	23.450	21.234
Inkoopkosten	<u>1.687</u>	<u>563</u>
<i>Toegevoegde waarde</i>	21.763	20.671
<i>Kosten</i>		
Personeelskosten	9.536	8.786
Afschrijvingskosten	1.648	1.560
Onderhoudskosten	1.424	1.098
Huisvestingskosten	6.539	6.504
Overige bedrijfskosten	<u>2.152</u>	<u>2.216</u>
<i>Som der kosten</i>	<u>21.299</u>	<u>20.164</u>
<i>Bedrijfsresultaat</i>	464	507
Financiële baten	0	15
Financiële lasten	<u>-467</u>	<u>-522</u>
<i>Totaal financiële baten en lasten</i>	<u>-467</u>	<u>-507</u>
<i>Resultaat vóór belastingen</i>	-3	0
Belastingen	<u>0</u>	<u>0</u>
<i>Resultaat na belastingen</i>	<u>-3</u>	<u>0</u>

Kasstroomoverzicht over het boekjaar 2019 (indirecte methode)

(x € 1.000)

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
<u>Kasstroom uit operationele activiteiten</u>		
Resultaat na belastingen	-3	0
<i>Aanpassingen voor:</i>		
Afschrijvingen	1.648	1.650
Desinvesteringen	137	
Mutatie voorzieningen	-1	88
	<u>1.784</u>	<u>1.648</u>
<i>Verandering in werkkapitaal:</i>		
Vorderingen	265	-121
Kortlopende schulden (exclusief krediet)	1.168	100
	<u>1.433</u>	<u>-21</u>
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	<u>3.214</u>	<u>1.627</u>
Betaalde vennootschapsbelasting	1	0
Betaalde interest	523	584
	<u>524</u>	<u>584</u>
Kasstroom uit operationele activiteiten	<u>2.690</u>	<u>1.562</u>
<u>Kasstroom uit investerings-activiteiten</u>		
Investerings in materiële vaste activa	-2.315	-602
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-2.315	-602
<u>Kasstroom uit financieringsactiviteiten</u>		
Aflossing langlopende schulden	-1.425	0
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	-1.425	0
Mutatie geldmiddelen	<u>-1.050</u>	<u>-2.207</u>
Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:		
<i>Stand per 1 januari</i>	3.031	5.238
Mutatie boekjaar	<u>-1.050</u>	<u>-2.207</u>
<i>Stand per 31 december</i>	1.981	3.031

Algemene toelichting

Activiteiten

De activiteiten van Sportbedrijf Arnhem BV bestaan voornamelijk uit het beheer en de exploitatie van accommodaties op het gebied van sport, recreatie, educatie en ontspanning.

Vestigingsadres, rechtsvorm en inschrijfnummer handelsregister

Sportbedrijf Arnhem BV is feitelijk gevestigd op Eusebiusbuitensingel 53, 6828 HZ te Arnhem en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 663834120000. De gemeente Arnhem bezit 100% van de aandelen van Sportbedrijf Arnhem BV.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van of het toezicht op Sportbedrijf Arnhem BV en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van Sportbedrijf Arnhem BV zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen, met uitzondering van deposito's met een looptijd langer dan drie maanden. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. De waarde van de gerelateerde activa en leaseverplichting zijn in de toelichting van balansposten verantwoord.

Algemene grondslagen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving. Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. De omschrijvingen van de balans, de winst-en-verliesrekening en het kasstroomoverzicht verwijzen naar de toelichting.

Vergelijkende cijfers

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar, met uitzondering van de toegepaste stelsel- en schattingswijzigingen zoals opgenomen in de desbetreffende paragrafen.

Vanaf 2019 is Sportbedrijf Arnhem de administratie zelf gaan uitvoeren in eigen systemen. In voorgaande jaren is de administratie geoutsourced aan De Connectie en verantwoord in de systemen van de Gemeente Arnhem. Door deze overgang is met een nieuwe blik gekeken naar de indeling van de diverse kosten- en opbrengstensoorten naar de W&V categorieën. Om tot komen tot een duidelijkere verantwoording zijn hier kostensoorten verschoven naar andere categorieën. Ook is de indeling van de

materiele activa naar categorie opnieuw bekeken. De vergelijkende cijfers van 2018 zijn daarom waar relevant opgenomen met de bedragen uit het jaarrapport 2018 en met de herindeling.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

1. Materiële vaste activa

Bedrijfsgebouwen en terreinen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of vervaardigingsprijs, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur. Op terreinen wordt niet afgeschreven. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht. Voor de vaststelling of voor een materieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering, wordt verwezen naar betreffende paragraaf.

Overige vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen.

2. Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

De vennootschap beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort.

Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder-waardeverminderingsverlies wordt direct als last verwerkt in de winst-en-verliesrekening onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

3. Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Handelsvorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

4. Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

5. Voorzieningen

5.1 Algemeen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de

nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

5.2 Voorziening jubilea

De voorziening jubilea wordt opgenomen tegen de nominale waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Bij de berekening van de voorziening is onder meer rekening gehouden met verwachte salarisstijgingen en de blijfkans. Bij het contant maken is de marktrente van 10-jaars Nederlandse staatsobligaties ad 0,25% als disconteringsvoet gehanteerd.

5.3 Voorziening personele risico's

De voorziening vanwege loondoorbetaling bij ontslag wordt gevormd voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting geen werkzaamheden meer verrichten of werkzaamheden verrichten die niet bijdragen aan economische voordelen voor Sportbedrijf Arnhem. De voorziening is opgenomen tegen de nominale waarde van de verwachte loondoorbetalingen cq verwachte uitkeringskosten bij ontslag.

6. Langlopende schulden

Langlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Langlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag. Er is geen sprake van transactiekosten, agio of disagio.

7. Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

8. BTW en SPUK

Sinds 1 januari 2019 kunnen gemeenten, sportverenigingen en sportstichtingen de BTW die hen in rekening wordt gebracht niet meer in aftrek brengen, omdat vanwege Europese regelgeving zij onder de BTW-sportvrijstelling vallen. De 9% BTW op verkopen vervalt dus. Om die reden is voor deze activiteiten dan ook geen BTW aftrek meer mogelijk (21%) waardoor er een nadeel ontstaat. Om de ontwikkeling en instandhouding van sportaccommodaties en de aanschaf van sportmaterialen te stimuleren, kunnen gemeenten sinds die datum gebruikmaken van de Regeling specifieke uitkering stimulering sport (SPUK).

Het Sportbedrijf is in 2019 steeds in gesprek geweest met de belastingdienst over de vraag hoe deze regeling voor het Sportbedrijf uitvalt. Ondanks aandringen heeft de belastingdienst hier tot op heden nog geen uitspraak over gedaan.

Om financiële risico's in te perken is het Sportbedrijf ervan uitgegaan dat zij onder de verruimde sportvrijstelling valt en zijn de verkopen op gelegenheid geven tot sport vanaf 2019 niet meer belast met BTW. Ook is er (via de Gemeente Arnhem) een aanvraag ingediend om dit BTW nadeel via de SPUK regeling terug te vorderen. De BTW op de inkoop die onder het SPUK deel vallen is als kosten opgenomen.

Het belaste deel van de verkopen is met de belastingdienst verrekend, waarbij er een klein deel aan vooraftrek is opgenomen. Ook heeft de Gemeente Arnhem aangegeven dat we de subsidie met BTW

moeten belasten. Deze BTW hebben we ook aan de belastingdienst afgedragen. Al met al is er voor het Sportbedrijf geen voordeel of nadeel ontstaan. Belangrijkste nadeel ontstaat pas na 2023 omdat de SPUK een tijdelijke regeling is van 2019-2023.

Mocht de belastingdienst besluiten dat Sportbedrijf onder de verruiming valt, dan is deze werkwijze juist. Als de subsidiefacturen belast blijven zullen het verrekenpercentage en daarmee ook de SPUK aanvraag, moeten worden aangepast.

Mocht het Sportbedrijf niet onder de verruimde sportvrijstelling vallen, dan zal het Sportbedrijf de SPUK aanvraag geheel intrekken of terug geven en zal de BTW alsnog bij de belastingdienst terug gevorderd worden.

Grondslagen voor bepaling van het resultaat

1. Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

2. Opbrengstverantwoording

2.1 Algemeen

Netto-omzet omvat de opbrengsten uit levering van goederen en diensten onder aftrek van kortingen en dergelijke en van over de omzet geheven belastingen.

2.2 Verkoop van goederen

Opbrengsten uit de verkoop van goederen worden verwerkt, zodra alle belangrijke rechten en risico's met betrekking tot de eigendom van de goederen zijn overgedragen aan de koper.

2.3 Verlenen van diensten

Verantwoording van opbrengsten uit de levering van diensten geschiedt naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

2.4 Overige bedrijfsopbrengsten

Deze opbrengsten worden toegerekend aan de verslagperiode in overeenstemming met de inhoud van de overeengekomen dienstverlening.

3. Personeelsbeloningen

3.1 Periodiek betaalbare beloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst- en-verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

3.2 Pensioenen

Sportbedrijf Arnhem is voor de verzekering van pensioenverplichtingen aangesloten bij de bedrijfstakpensioenfonds ABP. Het ABP bepaalt jaarlijks de af te dragen doorsneepremie. Eventuele tekorten van het ABP worden niet door middel van aanvullende bijdragen in rekening gebracht. De op het boekjaar betrekking hebbende premies worden in de winst- en verliesrekening als last verantwoord en voor per balansdatum bestaande verplichtingen wordt een reservering opgenomen. Voor de pensioenopbouw wordt door ABP de middelloonregeling toegepast. De beleidsdekkingsgraad van

Pensioenfonds ABP is per 31 december 2019: 95,8% (2018: 97,0%). Gedeeltelijke indexatie is mogelijk bij een dekkingsgraad van 104% of hoger. Over de afgelopen jaren is geen indexatie geweest.

4. Afschrijvingen op materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van gereedheid voor ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief.

5. Overheidssubsidies en overheidsheffingen

Exploitatiesubsidies worden als bate verantwoord in de winst-en-verliesrekening in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen.

6. Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

7. Belastingen

De belasting over het resultaat wordt berekend over het resultaat voor belastingen in de winst-en-verliesrekening, rekening houdend met vrijgestelde winstbestanddelen en na bijtelling van niet-aftrekbare kosten.

Financiële instrumenten en risicobeheersing

1. Marktrisico

1.1 Valutarisico

Sportbedrijf Arnhem BV doet uitsluitend transacties in euro's. Zodoende is er geen sprake van een valutarisico.

1.2 Renterisico

Sportbedrijf Arnhem BV loopt renterisico over de rentedragende langlopende en kortlopende schulden (waaronder schulden aan kredietinstellingen en schulden aan de gemeente Arnhem).

Voor deze vastrentende schulden loopt Sportbedrijf Arnhem BV risico's over de reële waarde als gevolg van wijzigingen in de marktrente.

2. Kredietrisico

Sportbedrijf Arnhem BV heeft geen significante concentraties van kredietrisico. Verkopen vinden slechts in beperkte mate plaats op krediet. Verkoop op krediet vindt plaats aan afnemers die voldoen aan de kredietwaardigheidstoets van Sportbedrijf Arnhem BV.

De liquide middelen staan uit bij banken die minimaal een A-rating hebben.

3. Liquiditeitsrisico

Sportbedrijf Arnhem BV maakt gebruik van meerdere banken om over meerdere kredietfaciliteiten te kunnen beschikken. Voor zover noodzakelijk, worden nadere zekerheden verstrekt aan de bank voor beschikbare kredietfaciliteiten.

Toelichting op de balans per 31 december 2019

ACTIVA

Materiële vaste activa

(x € 1.000)

	<i>Bedrijfsge- bouwen en - terreinen</i>	<i>Machines en installaties</i>	<i>Andere vaste bedrijfsmid- delen</i>	<i>Vaste bedrijfs- middelen in uitvoering en vooruitbetaling- en op materiële vaste activa</i>	<i>Totaal</i>
Stand per 1 januari 2019 (conform jaarrapport 2018)					
Verkrijgings- of vervaardigingsprijzen	13.851	685	2.300	152	16.988
Cumulatieve waardeverminderingen en afschrijvingen	-2.377	-237	-493	0	-3.107
Boekwaarden	11.474	448	1.807	152	13.881
Stand per 1 januari 2019 (na herclassificatie)					
Verkrijgings- of vervaardigingsprijzen	13.656	583	2.596	152	16.987
Cumulatieve waardeverminderingen en afschrijvingen	-2.373	-216	-518	0	-3.107
Boekwaarden	11.283	367	2.078	152	13.880
Mutaties					
Investerings	808	87	565	1.006	2.466
Desinvesterings	-137	0	0	0	-137
Afschrijvingen	-1.259	-96	-293	0	-1.648
Activering OHA	0	0	0	-152	-152
Saldo	-588	-9	272	854	529
Stand per 31 december 2019					
Verkrijgings- of vervaardigingsprijzen	14.327	671	3.161	1.006	19.165
Cumulatieve waardevermindering-en en afschrijvingen	-3.632	-312	-811	0	-4.755
Boekwaarden	10.695	359	2.350	1.006	14.410
Afschrijvingspercentages	2,5-10	43.743	6,7-20	0	2,5-20

Onder de Bedrijfsgebouwen en -terreinen zijn alleen geactiveerde verbouwingen aan de gehuurde locaties opgenomen. Sportbedrijf Arnhem BV is geen economisch eigenaar van de geactiveerde verbouwingen aan gebouwen en terreinen. De aflossing van de lening van de gemeente Arnhem is gebaseerd op de afschrijving van de activa die bij de verzelfstandiging is overgenomen. De gemeente Arnhem heeft een terugkoopgarantie afgegeven ter hoogte van de boekwaarde van de activa op het moment van eventuele discontinuering van de dienstverlening door Sportbedrijf Arnhem. De boekwaarde wijkt niet significant af van de actuele waarde.

Vorderingen

(x € 1.000)

	<u>31-12-2019</u>		<u>31-12-2018</u>	
	<i>Totaal</i>	<i>Resterende looptijd > 1 jaar</i>	<i>Totaal</i>	<i>Resterende looptijd > 1 jaar</i>
Handelsdebiteuren	401	0	482	0
Vorderingen gemeente Arnhem	58	0	0	0
Belastingen en premies sociale verzekeringen	5	0	728	0
Overige vorderingen en overlopende activa	523	0	42	0
	<u>987</u>	<u>0</u>	<u>1.252</u>	<u>0</u>

De reële waarde van de vorderingen benadert de boekwaarde, gegeven het kortlopende karakter van de vorderingen en het feit dat waar nodig voorzieningen voor oninbaarheid zijn gevormd.

Handelsdebiteuren

(x € 1.000)

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
Handelsdebiteuren	423	504
Af: voorziening dubieuze debiteuren	<u>22</u>	<u>22</u>
	<u>401</u>	<u>482</u>

Onder de handelsdebiteuren zijn geen vorderingen opgenomen met een resterende looptijd langer dan een jaar.

Vorderingen Gemeente Arnhem

(x € 1.000)

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
Vorderingen Gemeente Arnhem	<u>58</u>	<u>0</u>

De rekening courant verhouding met de gemeente is in 2018 als schuld gepresenteerd onder de kortlopende schulden.

*Belastingen en premies sociale verzekeringen**(x € 1.000)*

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
Premies	5	0
Omzetbelasting (BTW)	0	728
	<u>5</u>	<u>728</u>

*Overige vorderingen en overlopende activa**(x € 1.000)*

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
Overige vorderingen	53	21
Overlopende activa	470	21
	<u>523</u>	<u>42</u>

Liquide middelen

De liquide middelen staan volledig ter vrije beschikking.

PASSIVA**Eigen vermogen***(x € 1.000)*

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
Geplaatst kapitaal	0	0
Algemene reserve	451	451
Onverdeeld resultaat boekjaar	-3	0
	<u>448</u>	<u>451</u>

Het maatschappelijke kapitaal van Sportbedrijf Arnhem BV bedraagt € 1.

Om het weerstandsvermogen van het Sportbedrijf te verhogen is in 2019 afgesproken dat de Gemeente Arnhem een kapitaalstorting doet, waarmee de algemene reserve uitkomt op een hoogte van € 1,8 miljoen. Deze storting vindt plaats in 2020, het raadsbesluit is genomen d.d. 29 januari 2020.

Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen is als volgt:

(x € 1.000)

	<i>Voorziening spaarverlof</i>	<i>Voorziening jubileum- gratificaties</i>	<i>Voorziening personele risico's</i>	<i>Voorziening individueel loopbaan- budget</i>	<i>Totaal</i>
Stand per 1 januari 2019	8	74	519	60	661
Dotatie	0	12	0	41	53
Onttrekking	0	6	0	12	18
Vrijval	0	1	32	3	36
Stand per 31 december 2019	8	79	487	86	660

Van de voorzieningen is een bedrag van € 443k als langlopend (langer dan een jaar) aan te merken.

Voor de berekening van de voorziening jubileumgratificaties is voor de blijfkans een percentage van 90% gehanteerd.

Langlopende schulden

(x € 1.000)

	<i>Stand per 31-12-2019</i>	<i>Aflossings- verplichting 2020</i>	<i>Resterende looptijd > 1 jaar</i>	<i>Resterende looptijd > 5 jaar</i>
Lening gemeente Arnhem	10.260	1.321	4.552	4.387

Aflossingsverplichtingen binnen 12 maanden na afloop van het boekjaar zoals hierboven toegelicht zijn opgenomen onder de schulden op korte termijn.

De (gemiddelde) contractuele renteherzieningsdata of -aflossingsdata (indien eerder) en effectieve rentevoeten van de hierboven genoemde langlopende schulden zijn als volgt:

	<i>Rente- herzienings- datum</i>	<i>Aflossings- datum</i>	<i>Effectieve rentevoet</i>
Lening gemeente Arnhem	nvt	31-12-2053	4,00%

Alle leningen zijn afgesloten in euro's.

Lening gemeente Arnhem

De lening is door de gemeente Arnhem verstrekt als financiering voor de ingebrachte materieel vaste activa. De rente over deze lening is vast voor de gehele looptijd en bedraagt 4%. De lening wordt afgelost op basis van het aflossingsschema welke is gebaseerd op de jaarlijkse afschrijving van de ingebrachte activa op basis van het gemeentelijke afschrijvingsstelsel. De reële waarde van de lening benadert de boekwaarde.

Schulden aan kredietinstellingen

Dit betreft een krediet in rekening-courant, het maximaal op te nemen krediet bedraagt € 10.000.000. Als zekerheid hiervoor heeft de gemeente Arnhem een borgstelling verleend. Het rentepercentage is variabel per af te sluiten lening. In 2019 is geen beroep gedaan op de kredietfaciliteit van de BNG.

Kortlopende schulden*(x € 1.000)*

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
Aflossingsverplichtingen lening gemeente Arnhem	1.382	1.425
Te betalen rente lening gemeente Arnhem	466	523
Overige schuld aan gemeente Arnhem	1.982	1597
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	542	465
Belastingen en premies sociale verzekeringen	575	474
Reservering vakantiedagen	255	193
Reservering vakantiegeld	269	258
Overige schulden en overlopende passiva	<u>543</u>	<u>475</u>
	<u>6.014</u>	<u>5.410</u>

Alle kortlopende schulden hebben een resterende looptijd van korter dan een jaar. De reële waarde van de kortlopende schulden benadert de boekwaarde vanwege het kortlopende karakter ervan. In de kortlopende schulden is begrepen de aflossingsverplichting lening en de te betalen rente over de lening van de gemeente Arnhem voor de komende 12 maanden.

*Belastingen en premies sociale verzekeringen**(x € 1.000)*

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
Loonheffingen	374	374
Premies sociale verzekeringen	1	96
Omzetbelasting (BTW)	200	0
Vennootschapsbelasting	<u>0</u>	<u>4</u>
	<u>575</u>	<u>474</u>

*Overige schulden en overlopende passiva**(x € 1.000)*

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
Nog te ontvangen facturen	361	131
Vooruitontvangen bedragen	146	328
Overige schulden	<u>36</u>	<u>16</u>
	<u>543</u>	<u>475</u>

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen*(Meerjarige) financiële verplichtingen*

De niet in de balans opgenomen verplichtingen voor investeringen in materieel vaste activa bedragen € 285.000.

Operationele leases

Ultimo boekjaar bestaan geen verplichtingen uit hoofde van operationele leases.

Huurverplichting

De huurcontracten exclusief indexering vertegenwoordigen een waarde van in totaal € 5.323.000 per januari 2020. De contractperiode van bijna alle huurcontracten loopt tot 31-12-2021 met een jaarlijkse indexering per mei. Zonder opzegging wordt het contract automatisch met één jaar verlengd. De jaarlijkse indexering van de huurprijs is variabel. Een contractwaarde van € 500.000 loopt af in 2023.

Toelichting op de winst- en verliesrekening over 2019

Inkomsten*(x € 1.000)*

	2019	2018	2018
Subsidie gemeente Arnhem	15.507	15.107	15.107
Subsidie meerwerk gemeente Arnhem	337	197	197
Totaal subsidie gemeente Arnhem	15.844	15.304	15.304
SPUK via gemeente Arnhem	1.144	0	0
Subsidies derden	58	0	0
Totaal subsidiegelden	17.046	15.304	15.304
Opbrengsten bewegingsactiviteiten	2.707	1.835	1.835
Verhuuropbrengsten	3.278	3.188	3.188
Opbrengsten Horeca/winkel	275	251	251
Verhuur personeel	78	134	134
Overige opbrengsten	66	0	0
Baten m.b.t. voorgaand boekjaar	0	522	522
Subtotaal inkomsten	23.450	21.234	21.234
Inkoopkosten	1.687	563	0
Totaal inkomsten (toegevoegde waarde)	21.763	20.671	21.234

In de subsidieverlening van de gemeente Arnhem van 17 april 2019 is een bedrag toegezegd van maximaal € 15.806.700. De gemeente heeft de definitieve beschikking van de subsidieverlening op 16 januari 2020 met € 300.000 naar beneden toe bijgesteld. Hierdoor is in de jaarrekening een bedrag van € 15.506.700 opgenomen, waarmee het initiele positieve resultaat van € 297.000 uitkomt op € 3.000 negatief.

De inkomsten zijn verder naar de belangrijkste categorieën te onderscheiden:

(x € 1.000)

	2019	2018	2018
Gemeentelijke financiering	16.988	15.438	15.438
Opbrengsten van derden	6.462	5.796	5.796
	23.450	21.234	21.234

Personeelskosten*(x € 1.000)*

	2019	2018	2018
Salariskosten vast	7.457	6.964	7.426
Salariskosten variabel	399	462	0
Inhuur	1.395	865	865
Overige personeelskosten (diverse boekingen)	285	495	351
Totaal	9.536	8.786	8.642

Overige kosten*(x € 1.000)*

	<u>2019</u>	<u>2018</u>	<u>2018</u>
Onderhoudskosten	1.424	1.098	820
Huisvestingskosten	6.539	6.504	5.996
Overige bedrijfskosten	<u>2.151</u>	<u>2.215</u>	<u>3.709</u>
	<u>10.115</u>	<u>9.817</u>	<u>10.525</u>

De onderhoudskosten bevatten ook de schoonmaakkosten.

De huisvestingskosten bestaan uit de vergoedingen die aan de gemeente Arnhem betaald worden voor de locaties die via het Sportbedrijf worden geëxploiteerd, de energielasten, beveiliging en de kantoorhuisvesting.

Onder de overige bedrijfskosten is ook opgenomen een bedrag van € 400.000, welke direct betrekking heeft op de primaire dienstverlening, zijnde sport -en beweging.

Financiële baten en lasten*(x € 1.000)*

	<u>2019</u>	<u>2018</u>	<u>2018</u>
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	0	15	15
Rentelasten en soortgelijke kosten	<u>-467</u>	<u>-522</u>	<u>-522</u>
	<u>-467</u>	<u>-507</u>	<u>-507</u>

Gedurende het boekjaar is een bedrag van € 0 aan rentelasten geactiveerd.

Overige gegevens**Verbonden partijen**

Sportbedrijf Arnhem BV heeft met de gemeente Arnhem een overeenkomst gesloten voor de huur van bedrijfsruimte en ondersteunende diensten. Voor de huur en de dienstverlening betaalt Sportbedrijf Arnhem een kostprijsdekkende vergoeding.

Gemiddeld aantal werknemers

Gedurende het jaar 2019 waren gemiddeld 174 werknemers (exclusief stagiaires en inhuur) in dienst op basis van een volledig of deeltijd dienstverband.

	<u>2019</u>
Totaal aantal medewerkers 01-01-2019	175
Totaal aantal medewerkers 31-12-2019	172
Gemiddeld aantal medewerkers	174

Bezoldiging bestuurders

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op Sportbedrijf Arnhem BV. Het voor Sportbedrijf Arnhem BV toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2019 € 194.000, dit betreft het algemeen bezoldigingsmaximum.

De subsidieverlener stelt in de algemene subsidieverordening (ASV) artikel 10: 2a dat: "Burgemeester en wethouders weigeren tevens de subsidie indien met een functionaris een bezoldiging wordt of is overeengekomen die hoger is dan het bedrag aan bezoldiging waar de burgemeester van Arnhem gedurende het jaar voorafgaand aan het jaar waarin de subsidie wordt aangevraagd, recht op had".

De werking van artikel 10: 2a betreft alle bezoldigingen die door de aanvrager of ontvanger met functionarissen (met of zonder dienstbetrekking) zijn overeengekomen en dus niet alleen naar die bezoldigingen die zijn overeengekomen met een topfunctionaris als bedoeld in de WNT. De bezoldiging van alle functionarissen (met en zonder dienstbetrekking) zijn beoordeeld.

De WNT norm en de norm die de subsidieverstrekker stelt, zijn in 2019 niet overschreden door functionarissen met of zonder dienstbetrekking. Van leningen en verstrekte garanties aan bestuurders is geen sprake.

Bezoldiging Raad van Commissarissen

Voor 2019 bedraagt het WNT-maximum voor Sportbedrijf Arnhem BV € 29.100 voor de voorzitter van de Raad van Commissarissen en € 19.400 voor een lid van de Raad van Commissarissen. De WNT norm en de norm die de subsidieverstrekker stelt, zijn in 2019 niet overschreden door functionarissen met of zonder dienstbetrekking.

Opgave toezichthoudende topfunctionarissen:

Voorzitter RvC	Dhr. H.J. Donderwinkel	€ 7.500
Lid RvC	Mevr. E. Gros-Busse	€ 5.000
Lid RvC	Dhr. T. de Jong	€ 5.000

Gebeurtenissen na balansdatum

In de subsidieverlening van de gemeente Arnhem van 17 april 2019 is een bedrag toegezegd van maximaal € 15.806.700. De gemeente heeft de definitieve beschikking van de subsidieverlening op 16 januari 2020 met € 300.000 naar beneden toe bijgesteld. Hierdoor is in de jaarrekening een bedrag van € 15.506.700 opgenomen, waarmee het initiele positieve resultaat van € 297.000 uitkomt op € 3.000 negatief.

In de jaarrekening 2018 is aangegeven dat de Gemeente Arnhem in 2019 een kapitaalstorting zou doen, waarmee het eigen vermogen van het Sportbedrijf op € 1,8 miljoen uit zou komen. De officiële besluitvorming heeft echter pas op 29 januari 2020 plaatsgevonden. De storting vindt hierdoor pas in 2020 plaats.

Door de komst van het Coronavirus is Nederland zijn de activiteiten van het Sportbedrijf Arnhem nagenoeg stil komen te liggen. Op dit moment is er geen zicht op wanneer we de activiteiten weer kunnen opstarten. Er worden continu maatregelen getroffen om de effecten van de situatie te managen en we houden zicht op de financiële gevolgen van alle maatregelen. Ook kijken we naar alle mogelijkheden die er ontstaan, zoals de maatregelen die de overheid extra ter beschikking stelt. Gezien de stand van ons eigen vermogen en de mogelijkheid om de kredietfaciliteit van de BNG te benutten, verwachten wij voor komend jaar aan onze betalingsverplichtingen te kunnen voldoen. Als de huidige situatie nog lang doorloopt in 2020 zal waarschijnlijk wel het jaarresultaat nadelig uit gaan vallen. Voor nu achten we wel dat een duurzame voortzetting van de activiteiten van het Sportbedrijf reëel is.

Arnhem, 25 maart 2020

De directie

De Raad van Commissarissen

A. Matthijssen

Commissaris drs. H. Donderwinkel

Commissaris drs. E. Gros-Busse RA

Commissaris drs. T. de Jong

registeraccountants

Adres • Mr. E.N. van Kleffensstraat 4
6842 CV Arnhem
Postadres • Postbus 1210
6801 BE Arnhem

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de aandeelhouders en de raad van commissarissen van Sportbedrijf Arnhem B.V.

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Sportbedrijf Arnhem B.V. te Arnhem gecontroleerd. Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Sportbedrijf Arnhem B.V. per 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW en bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2019;
2. de winst- en verliesrekening over 2019;
3. het kasstroomoverzicht 2019, en
4. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2019 valt. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Sportbedrijf Arnhem B.V. zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA). Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van commissarissen voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW en bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit ;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Arnhem, 2 april 2020

CROP registeraccountants

Drs. M.G.A. Caubo RA RV RC